

Notat landskap – Nettilknytning Undheim datasenter

Sammendrag/konklusjon

Delområde 1 er preget av næring, industri og åpne terrenginngrep som trekker den visuelle karakteren ned. På bakgrunn av de etablerte synlige inngrepene, samt kraftledningene som bryter opp naturlandskaper, er delområdet vurdert til «noe verdi».

Landskapet i delområdet er dominert av vindturbiner med tilhørende infrastruktur som medfører at tiltaket er nokså beskjedent i det store landskapsbildet. Eksisterende inngrep bidrar til at landskapet i liten grad fremstår som urørt, og områdets visuelle karakter er i stor grad knyttet til energiproduksjon og tilhørende infrastruktur. Det planlagte AIS-anlegget vil etableres i nærheten av etablert næring. Påvirkning av tiltaket vurderes i driftsfasen til nedre del av skalaen for «noe negativ konsekvens» for landskapet i delområde 1. Med verdi vurdert til «noe», vil konsekvensene av tiltaket være «ubetydelige» (0) for fagtema landskap.

Landskapet i delområde 2 er preget av inngrep, og består hovedsakelig av vindturbiner. Øst i influensområdet går Fylkesvei 505. Jordbruk og annen industri som Høg-Jæren vindkraftverk preger landskapet rundt industriområdet.

Transformatorstasjonen vil plasseres sør for planlagt datasenter som vil medføre at nettanlegget blir mindre synlig i terrenget. Videre har delområdet et landskap dominert av industri som medfører at tiltaket er nokså beskjedent i det store landskapsbildet. Påvirkning av tiltaket vurderes i driftsfasen å medføre «ubetydelig endring» i landskapet for delområde 2. Med verdi vurdert til «noe verdi», vil konsekvensene av tiltaket være «ubetydelig» (0) for fagtema landskap.

Tabell 1-1: Samlet vurdering av konsekvensgrader for landskap ved etablering av tiltaket

Delområder	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Delområde 1	Noe	Noe negativ	Ubetydelig konsekvens (0)
Delområde 2	Noe	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens		
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	Alle delområder har lik konsekvensgrad.		

Revisjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent
J04	24.06.2026	For gjennomsyn til kunde	SirBrå	EinBer	AsHyt
J03	27.03.2026	Til bruk	SirBrå	EiBer	SivHen
J02	24.03.2026	For gjennomsyn til kunde	SirBrå	EiBer	SivHen
J01	30.01.2026	For gjennomsyn til kunde	SirBrå	EiBer	SivHen

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Ophavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

1 Landskap

1.1 Datagrunnlag og metode

Konsekvensutredningen er utført basert på metodikk beskrevet i Miljødirektoratets veileder for konsekvensutredninger M-1941, men med forenklinger og tilpasninger. Hovedprinsippet om å fastsette en verdi, vurdere påvirkning og ut fra dette fastsette en konsekvensgrad basert på en konsekvensvifte, ligger til grunn for vurdering av landskap.

1.1.1 Kunnskapsgrunnlaget

Landskapsvurderingen av tiltaket omhandler omgivelsenes visuelle kvaliteter og hvordan disse vil endres som følge av etablering av 132 kV jordkabel med tilhørende transformatorstasjon. Området er ikke befart, og vurderingene er basert på foto, kart, 3D-kart, og annen tilgjengelig informasjon om området, f.eks. nasjonalt referansesystem for landskap, Miljødirektoratets Naturbase og NiN-landskap.

1.1.2 Fagspesifikk verditabell

Hvert delområde gis en verdi som vurderes etter verdikriteriene gitt i Miljødirektoratets veileder, se tabell 1-2. I verdivurderingen benyttes en fem-trinns skala fra uten betydning til svært stor verdi.

Tabell 1-2 Verdikriterier for fagtema landskap. Kilde: M-1941

Verdikriterier	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Inngrepsgrad	Områder uten innslag av natur.	Naturpreget, men med overvekt av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur.	Noe inngrep. Sammenhengende naturområde i lokal skala. Naturpreget med spredt bebyggelse og infrastruktur.	Få inngrep. Stort sammenhengende naturlandskap i regional skala. Naturlandskap hvor det f.eks. er enkelte bygninger og kraftledninger.	Uten inngrep Stort sammenhengende naturlandskap i nasjonal skala. Landskap som ikke, eller i svært liten grad, er preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur.

Natur-variasjon	Natur- landskap uten variasjoner	Naturlandskap med lite variasjon.	Naturlandskap med noe naturvariasjon og flere landskapstyper.	Naturlandskap med stor naturvariasjon over korte avstander og med høyt antall landskapstype r.	Naturlandskap med svært stor naturvariasjon over korte avstander og med høyt antall landskapstyper.
Distinkte elementer	Landskap uten distinkte landskaps- elementer.	Landskapstyp e eller landskaps- element som er synlig, men uten spesiell betydning for landskapet.	Landskapstype eller landskaps- element som har stor betydning for landskaps- karakteren.	Karakteristisk landskapstype eller landskaps- element som setter tydelig preg på landskapet.	Karakterisk landskapstype eller landskaps- element som definerer landskapet.
Mangfold	Landskap uten variasjon av natur- og kultur- verdier.	Landskap med variasjon med innhold av en eller få elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er mangfoldig og har et tydelig preg av flere elementer fra natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er svært mangfoldig med et markant preg av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk.	Landskap som er svært mangfoldig med et og unikt markant preg, av elementer fra både natur, friluftsliv, kultur og landbruk.
Særpreg	Vanlig forekomme nde landskap uten særpreg.	Vanlig forekommende landskap med noe særpreg.	Særpregede landskap med flere innslag av eksempelvis, inngrep, arealbruk bebyggelse og elementer som forstyrrer særpreget.	Særpregede landskap med få, ikke dominerende, negative brudd og/eller kontraster.	Unike og intakte, særpregede landskap.
Sammenhenger	Landskap uten kjente sammenhe nger mellom elementer eller historiske spor.	Landskap med sammenhenge r mellom elementer eller historiske spor som er viktige kun i lokal sammenheng.	Landskap med sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i regional sammenheng.	Landskap med sammen- henger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i regional sammenheng	Landskap med tydelige sammenhenger mellom elementer eller historiske spor som er viktige i internasjonal eller nasjonal sammenheng.

Tilhørighet/identitet	Områder som det ikke er knyttet spesiell tilhørighet til.	Områder med betydning for en bydel eller mindre gruppe, «hverdagslandskapet».	Områder med lokal betydning, «hverdagslandskapet».	Områder med regional betydning.	Områder med internasjonal/nasjonal betydning.
Visuell karakter	Landskapet domineres av tilfeldighet, fragmentering, monotoni og/eller uoversiktlig het.	Landskapet er ubalansert, til dels uoversiktlig, mindre strukturert, og har svake sammenhenger i utforming.	Landskapet fremstår balansert, lesbart, oversiktlig, og strukturert.	Landskapet preges av bevisst formgivning, farge- og materialbruk, lesbare sammenhenger og godt totalinntrykk.	Landskapet preges av bevisst og gjennomført formgivning, farge- og materialbruk, god lesbarhet, logiske sammenhenger, og har et unikt visuelt totalinntrykk.

1.1.3 Fagspesifikk påvirkningstabell

Veileder for vurdering av delområder for fagtema landskap går frem av tabell 1-3. Vurderingene gjelder det ferdige tiltaket. Inngrep i anleggsfasen inngår kun dersom påvirkningen gir varige endringer.

Tabell 1-3 Påvirkningstabell for landskap. Kilde: M-1941

Påvirknings-faktorer	Forbedret	Ubetydelig endring	Noe forringet	Forringet	Sterkt forringet
Synlighet	Tiltaket er istandsatt slik at det faller naturlig inn i landskapsbildet. Tiltaket fremhever landskapskvaliteter innen planområdet og/eller i omgivelsene. Tiltaket har blitt et positivt blikkfang Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap	Tiltaket har samme fremtoning i landskapsbildet som før inngrepet.	Tiltaket medfører noe økt synlighet i brudd med tiltakets nære omgivelser Tiltakets fjernvirkning er liten eller ikke påvirket	Tiltaket medfører vesentlig økt synlighet i landskapet i nære omgivelser Tiltakets fjernvirkning er negativ i noen grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer	Både tiltakets nær- og fjernvirkning er vesentlig negativ, og skjømmer landskapet visuelt i stor grad i form av skjemmende inngrep og/eller bygde elementer
Fragmentering	Tiltaket skaper nye eller bygger opp ødelagte landskapssammenhenger, og/eller fremhever kvaliteter knyttet til helhet, struktur og lesbarhet	Tiltaket medfører ikke endringer i landskapssammenhenger eller kvaliteter knyttet til helhet, struktur eller lesbarhet	Tiltaket bryter delvis med landskapssammenhenger Tiltaket medfører noe forringelse av kvaliteter knyttet til helhet og struktur, og har dårlig lesbarhet	Tiltaket bryter landskapssammenhenger Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap i utredningsområdet	Tiltaket bryter viktige landskapssammenhenger innad og ut over utredningsområdet Tiltaket skaper et uryddig og uoversiktlig landskap uten struktur

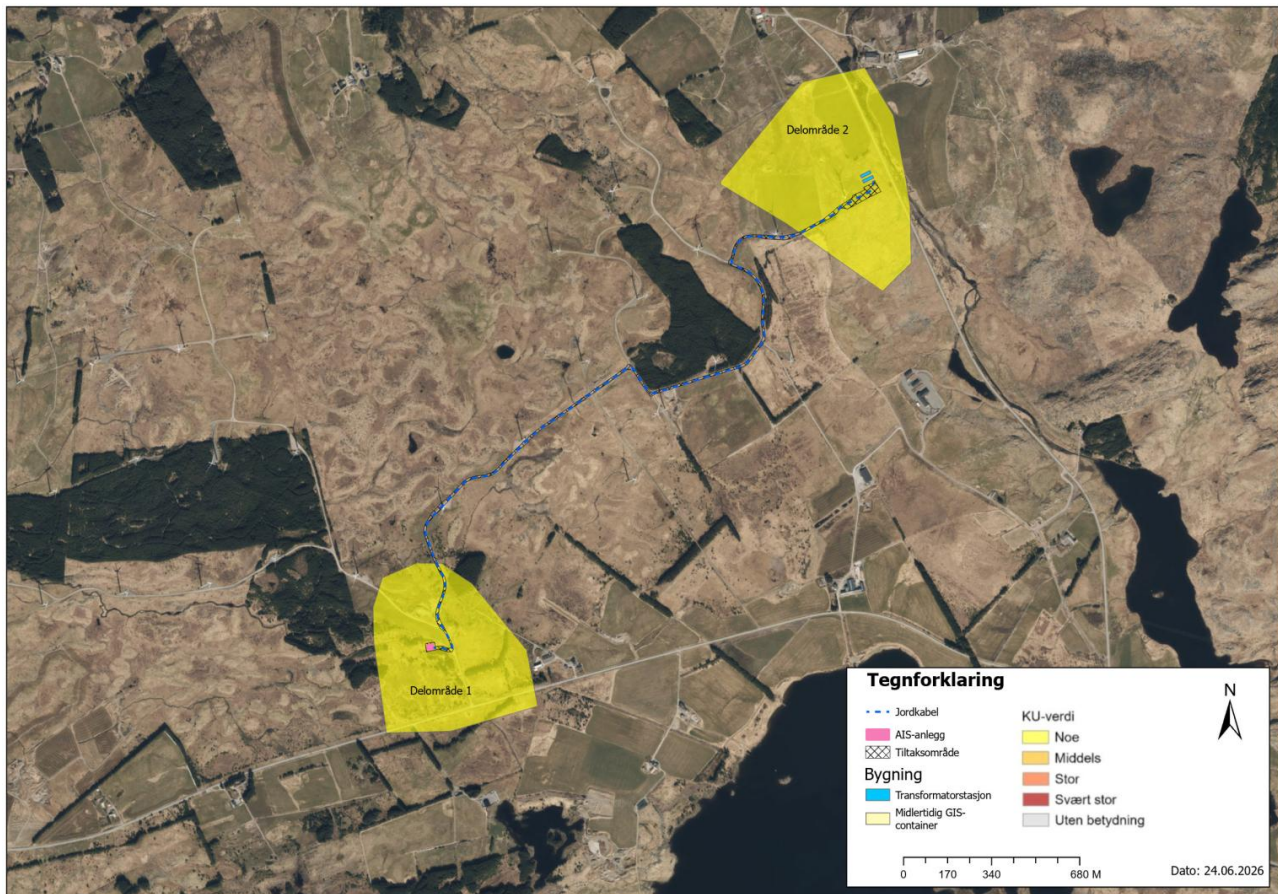
Skala	Tiltaket har en god tilpasning til skalaen i landskapet, eller framhever denne	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala, og/eller er ikke tilpasset landskapets skala	Tiltaket dominerer i stor grad, og/eller er i brudd, over landskapets skala	Tiltaket dominerer over landskapets skala, og/eller er i vesentlig brudd med landskapets skala.
Formgivning	Tiltaket tilfører verdi til et monotont eller forringet landskap. Tiltaket er forankret i landskapet ved hjelp av formgivning, farge- og materialbruk. og har et balansert uttrykk.	Tiltaket har samme formspråk som førsituasjonen.	Tiltaket gir et ubalansert inntrykk. Tiltaket har tilfeldig formgivning og materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller uryddig inntrykk.	Tiltaket mangler bevisst formgivning, farge og/eller materialbruk. Tiltaket bidrar til et monotont eller kaotisk inntrykk.	Tiltaket mangler forankring i landskapet, og formgivning, farge og/eller materialbruk er uheldig. Tiltaket gir et monotont eller kaotisk inntrykk.
Tilhørighet/identitet	Tiltaket ivaretar og/eller forsterker tilhørighet/identitet i området. Tiltaket har gitt nytt og positivt innhold til et ubetydelig eller negativt ladet sted.	Tiltaket medfører ingen endring av tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse, gjenskap eller kompensert.	Tiltaket fører til at tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse er noe brutt eller forstyrret.	Tiltaket fører til at tilhørighet identitet eller brukeropplevelse er brutt eller forstyrret i en slik grad at dagens referanser ikke er gjenkjennbare. Tiltaket fremstår uten sammenheng med historisk og/eller følelsesmessig tilhørighet og identitet.	Tiltaket har ødelagt tilhørighet, identitet eller brukeropplevelse. Tiltaket oppleves som fremmed i landskapet.
Samlet påvirkning					

1.1.4 Område og verdivurdering

Tiltaksområdet strekker seg fra kommunegrensen mellom Hå kommune og Time kommune i vest til FV505 i øst, og ligger i landskapsregionen «Jæren og Lista», underregion «Høg Jæren». Områdene hører hovedsakelig til hovedtypen innlandsslettelandskap der høydeforskjellene i landskaper i hovedsak er mindre enn 50 meter innenfor avstander på 1 km. Områder av typen er innlandssletter/vidder med avstand til kysten som er større enn 6 km. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Landskapet har et tydelig preg av menneskelig påvirkning. Mer enn 2 km² eller mer enn en fjerdedel av området har spredt bebyggelse, gårdsbruk, næringsområder, større samferdselsanlegg, flyplasser med større gressarealer, konsentrasjoner av bebyggelse eller teknisk infrastruktur i form av grender, bygder, små tettsteder, bolig og hyttefelt. Området er visuelt preget av Høg-Jæren vindkraftverk med tilhørende infrastruktur.

Resterende område tilhører landskapstype grunne daler i ås- og fjellandskap under skoggrensen med høyt jordbrukspreg. Landskapstypen omfatter dal- eller skålformede daler av ås- og fjellandskap, som ikke er store eller nedskårne nok til å inkluderes i hovedtypen dallandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Landskapet er i liten grad preget av menneskelig aktivitet, bebyggelse og infrastruktur, selv om enkelte bygninger og linjeinngrep som veier og kraftlinjer kan forekomme. Jordbruk er den dominerende arealbruken i området.

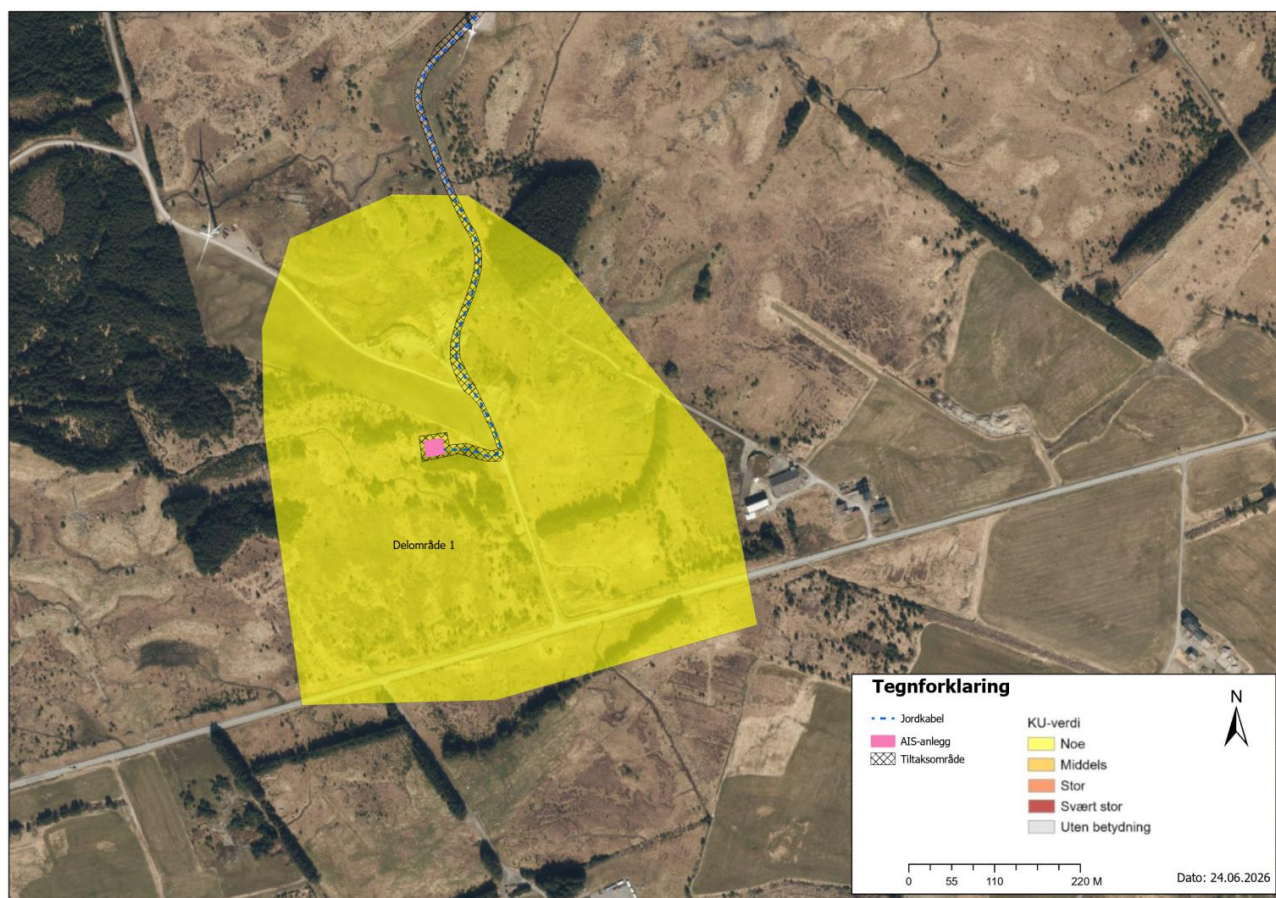
Avgrensning av influensområdet for tiltaket er basert på hvilke områder tiltaket kan bli synlig fra. Videre er influensområdet delt inn i to delområder, hovedsakelig med utgangspunkt i de terrengmessige forholdene rundt tiltaksområdet. På bakgrunn av at jordkabelen ikke vil være synlig i landskapet, inngår ikke denne strekningen i influensområdet, som slik sett er fragmentert. Oversikten over delområdene er vist i figur 1-1.

Figur 1-1 Oversiktsbilde over delområdene

Delområde 1

Delområdet avgrenser seg til arealet der AIS-anlegget skal etableres, og et influensområde som omfatter landskapsrommet rundt der tiltaket vil kunne bli synlig fra. Landskapet i delområdet omfattes av grunntype LA-TI-I-S-4 «Innlandsslettelandskap under skoggrensen med bebygde områder og jordbruksdominans» i henhold til NiNs landskapstyper.

Figur 1-2: Kart over delområde 1

Delområdet 1 omfatter et areal der det er rimelig å forvente at AIS-anlegget vil bli synlig fra. Jordkabelen vil ikke bli synlig i terrenget og bidrar derfor ikke til varig visuell påvirkning. Landskapet i delområdet er sterkt preget av inngrep, og består hovedsakelig av industriområde med transformatorstasjon og vindmøller. Enkelte gårdsbruk preger landskapet rundt industriområdet.

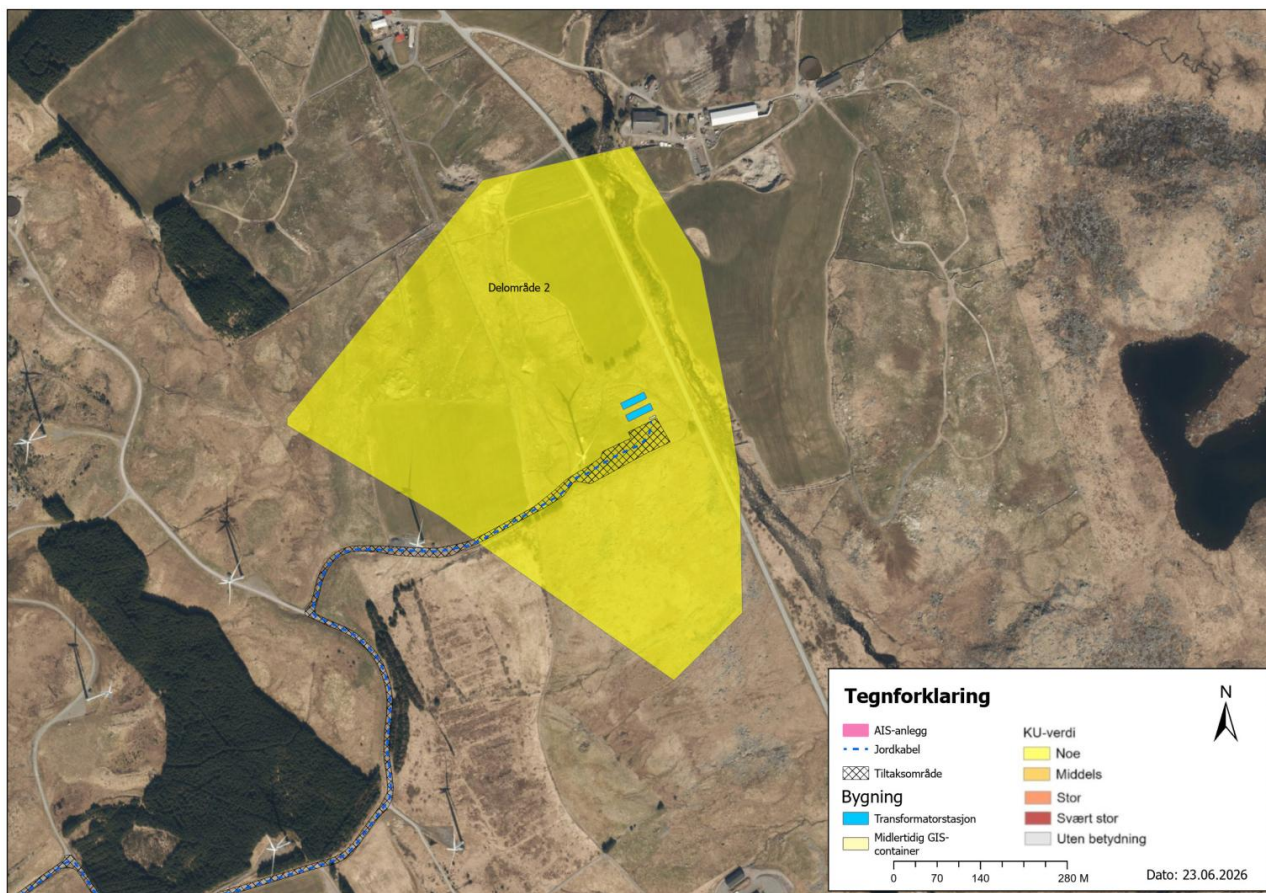
Områder preget av næring, industri og åpne terrenginngrep trekker den visuelle karakteren ned. På bakgrunn av de etablerte synlige inngrepene, samt kraftledningene som bryter opp naturlandskapet, er delområdet vurdert til «noe verdi».

Delområde 2

Delområdet 2 avgrens seg til arealet der ny jordkabel skal kobles på ny transformatorstasjon i nærheten av planlagt datasenter. Delområdet omfatter også et influensområde med landskapsrommet rundt der tiltaket vil kunne bli synlig fra. Dette området er allerede utredet i detaljregulering for kraftintensiv næring ved Undheim (plan-ID: 0528.00). Landskapet i store deler av delområdet omfattes av grunntype LA-T-I-A-2 «grunne daler i

ås- og fjellandskap under skoggrensen med høyt jordbrukspreg». Resterende områder omfattes av grunntype LA-TI-I-S-4 «innlandsslette under skoggrensen med bebyggelse/infrastruktur og høyt jordbrukspreg», i henhold til NiNs landskapstyper.

Figur 1-3: Kart over delområde 2

Landskapet i delområdet er sterkt preget av inngrep i form av vindturbiner og tilhørende infrastruktur. Øst i influensområdet går Fylkesvei 505. Jordbruk og annen industri som Høg-Jæren vindkraftverk preger landskapet rundt industriområdet.

Oppsummert inngår delområdet i et landskap dominert av industri og vindturbiner med omkringliggende gårdsbruk. På bakgrunn av de etablerte synlige, og andre planlagte inngrep, er delområdet vurdert til «noe verdi»

1.2 Påvirkning og konsekvensvurdering i driftsfasen

1.2.1 Delområde 1

Det vil bli minimalt med synlige spor i landskapet i driftsfase ved nedgravning av jordkabel ettersom alle berørte arealer settes i stand etter anleggsfasen. Det er positivt at jordkabelen følger eksisterende vei, og dermed forankrer inngrepet i eksisterende infrastruktur. Riggplassene og adkomstveiene som vil benyttes er allerede opparbeidet. AIS-anlegget vil bli synlig i terrenget og trekke den visuelle påvirkningen for området ned. Videre har delområdet et landskap dominert av vindturbiner med tilhørende infrastruktur som medfører at tiltaket er nokså beskjedent i det store landskapsbildet.

Påvirkning av tiltaket i driftsfasen vurderes å medføre en «noe forringet» landskapstilstand for delområde 1, i nedre del av skalaen. Med verdi vurdert til «noe», vil konsekvensene av tiltaket bli «ubetydelig» (0) for fagtema landskap.

1.2.2 Delområde 2

Delområde 2 vil få begrensede synlige spor i landskapet i driftsfasen som følge av nedgravning av jordkabel, ettersom berørte arealer istandsettes etter anleggsfasen. Kabeltraseen vil i hovedsak følge eksisterende infrastruktur, og riggplassene og adkomstveier som benyttes allerede er opparbeidet.

Etablering av transformatorstasjon vil medføre permanente terrenginngrep i form av skjæringer i eksisterende terreng, og tiltaket vil bli synlig i landskapet. Samtidig vil et planlagt datasenter nord for transformatorstasjonen bidra til å redusere synligheten av transformatorstasjonen. Transformatorstasjonen etableres innenfor område regulert til energianlegg i gjeldende detaljregulering (plan-ID: 0528.00). Delområdet er preget av industribebyggelse, noe som medfører at tiltaket samlet sett vurderes å ha en begrenset virkning i det overordnede landskapsbildet.

Påvirkning av tiltaket vurderes i driftsfasen å medføre «ubetydelig endring» i landskapet for delområde 2. Med verdi vurdert til «noe verdi», vil konsekvensene av tiltaket bli «ubetydelig» (0) for fagtema landskap.

Tabell 1-4 Samlet vurdering av konsekvensgrader for landskap ved etablering av tiltaket

Delområder	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
Delområde 1	Noe	Noe negativ	Ubetydelig konsekvens (0)
Delområde 2	Noe	Ubetydelig	Ubetydelig konsekvens (0)
Samlet vurdering	Ubetydelig konsekvens		
Begrunnelse for samlet konsekvensgrad	Alle delområder har lik konsekvensgrad.		

1.3 Midlertidig påvirkning knyttet til anleggsfasen

I anleggsfasen vil det bli spor av terrenginngrep i landskapet knyttet til graving av grøfter, bygging av transformatorstasjonen og AIS-anlegg. Terrenginngrepene er midlertidige, og majoriteten er i eksisterende vei og allerede utbygde områder. Inngrepene vil hovedsakelig påvirke landskapsbildet fram til kabelgrøfter og riggplasser er tilbakeført til opprinnelig stand. Transformatorstasjonen vil gi en varig påvirkning til landskapet. AIS-anlegget vil i lengre tid gi en noe negativ påvirkning til landskapet.

I anleggsfasen vil anleggsarbeidet være synlig for bebyggelse. Anleggsarbeidet vil medføre noe støy i anleggsfasen. Dette vil i ytterste konsekvens kunne påvirke bebyggelsen nær tiltaket negativt, men det vurderes dithen at konsekvensene er små siden anleggsperioden er relativt kort.

På bakgrunn av den overnevnte virkningen vurderes konsekvensene i anleggsfasen som «ubetydelige» for landskapet.

1.4 Forslag til avbøtende tiltak

I anleggsperioden vil det være hensiktsmessig å ikke rydde mer vegetasjon enn nødvendig.

Ved legging av kabel er det i tillegg viktig at anleggsarbeidet ikke skader terrenget unødvendig og at perioden med åpne grøfter holdes så kort som mulig. Dersom kabelen skal skjøtes sammen i flere seksjoner, er det hensiktsmessig å lukke grøftene seksjonsvis etter hvert som kabelen er ferdig lagt og skjøtet.